

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Aloisivs Froes Societati Iesv In Indiam Et In Evropam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

eo castitas ac sanctimonia cernitur, ut octavo quoque die post confessionem ritè peractam cœlestis Eucharistiæ coniuiuium non sine lacrymis ineat: tanta verò animi submitio & humilitas, (cùm illustri admodum loco sit natus) ut Bûgum ad eam inuisendam ecclesiam à Gaspare missus ex vrbe Sacaiò, bona cum parètum venia, quos puer precibus expugnauerat, eò simul atque peruenit, ut scilicet vnus è Christianorum grege videretur, non modò comam sibi tonderit, quod in Iapone valde inusitatum est, verùm etià omni delicatiore cultu ornatuque abdicato, de contemnendo seculo publicè disputare instituerit. Idem in patrià à parètibus reuocatus, Icoxiuram, ut inde Sacaium renauigaret, à Cosmo perductus est. quem aiunt ex itinere in vrbe Firando apud vxorem Antonij viri principis eiusque ancillas, cùm se per id tempus ad sacram confessionem pararent, de pœnitentia sanè opportunè verba fecisse. quam ille Christianæ Philosophiæ partem iam antea sapius à se tractatam callet egregiè. Huiusmodi pueri sunt, (fratres mihi carissimi) quorum opera faces amoris diuini Deo adspirante Iaponiorum cordibus iniectum iri speramus: atque ob id ipsum apud nos delectam eorum manum Societatis nostræ præceptis atque institutis imbuimus. Interea Socios omnes nostros per Iesum Christum obtestor, ab eo precibus impetrent, ut me vitam ponere in ipsius obsequio ac famulatu concedat. ex Iapone, octauo Kal. Nouèb. 1562.

ALOISIVS FROES SOCIETATI IESV IN
INDIAM ET IN EVROPAM.

E Maximis navigationis periculis summo Dei ac Domini nostri beneficio liberati, ex ora Sinarum incolumes in hunc Iaponis portum deuenimus, quem Icoxiuram appellant, obuiosque habuimus in littore Christianos incolas omnes tanta ex aduentu nostra voluptate ac lætitia gestientes, ut nos humeris ipsimet suis sublimes tollere atque asportare velle viderentur. quorum ducenti circiter nos ad templū vsque deduxerunt. Cosmi verò Turriani gaudium fuit ita magnum, ut collacrymaretur, sanè se vixisse iam diceret, quoniam quidem operarios sibi in subsidium missos à Domino in tanta negotiorum mole, tamque opportuno tempore cerneret. Ioannem autè Ferdinandum

dinandum è magnis assiduisque laboribus ita consumptū
 macieque confectum offendimus, vt animam agere panē
 videretur. Etenim ad domesticas quidem & quotidianas
 Cosmi occupationes, principū etiam virorum, & Christiana-
 norū tum ex aliis regionibus tum ex hoc regno vel bapti-
 zandi vel salutandi causa ad eum venientium, frequentia
 atque celebritas accedebat: Ioannes autem, post sacra mis-
 sã à Cosmo peracta, totum ferè diem & saepe noctem par-
 tim rudimentis Christianæ doctrinæ vulgo tradendis, par-
 tim etiam proceribus Bonzijs, qui ad baptismum accede-
 rent, separatim instituendis ponebat. Mihi verò baptizan-
 di onus impositum est: ac nono post nostrum aduentū die
 primū sexaginta baptismo lustrati sunt, multique dein-
 ceptis, ex prima nobilitate, Bartholomei regis maximè hor-
 tati ac persuasionibus incitati: quorum plerique catechis-
 mum sua manu continud describebāt, quo facilius memo-
 riæ commendarent, eundemque domesticis traderent. sin-
 gulis autem, à baptismo, sanè quam enixè ac studiose pe-
 tentibus, Crucis sigillum è collo gestandum, itēque Ro-
 sariū precandi causa dabatur.

60 Bava
 bari &
 multi ex
 prima
 nobilita-
 te baptis-
 mo lu-
 stratur.

Firandi autem simul atque Sodales ex India aduenisse
 auditum est, Antonius & vxor ipsius Elisabetha misso con-
 festim nuntio Cosmum magnopere obsecrarunt, vt quo-
 niam tres è nostris in hoc portu sacerdotes essent, vnum ex
 ijs ad Firandensem ceterasque eius tractus ecclesias inui-
 sendas omnino mitteret, quod si per litteras ab ipso nō im-
 petrassent, duos è filiis suis ab se legatum iri, qui id ipsum
 humistrati supplices peterent. Neque ita multo post ab vr-
 bis Ximabaræ Tono, (honoris ac præfecturæ nomen id
 est) qua in vrbe CHRISTIANI eo tempore plus mille
 & quingenti numerabantur, nobilis vir cum mandatis ad
 eundem Cosmum est missus, vt ab eo promissa exigeret.
 promiserat enim Cosmus, simul atque supplementum ex
 India aduenisset, missurum se qui Ximabaræ commora-
 retur. Eadem erant postulata Regis quoque Bungensis,
 qua in vrbe annum iam sacra missæ facta non fuerant. Ac
 Bungum quidem, quod eius Regis gratia ad rem CHRIS-
 TIANAM iuuandam in primis est necessaria, Baptista
 paucis post diebus profectus, amicissimeque ab ipso Rege
 acceptus est. Antonio autem Firandensi itemque Tono Xi-
 mabarano Cosmus respondit, simul atq; per occupationes
 liceret,

In vrbe
 Ximaba-
 ra Chris-
 tiani
 plus
 1500.

liceret, se ipsum ad illos esse venturū. Christiani verò, quique insulas quique Firandum oppidum incolunt, ubi rescire nos piaculares orbiculos seu grana benedicta ex India itémque veronicas attulisse, multi cum vniuersa familia, iique admodum pauperes, conductis mercede nauigiis, ad huc portum traicere, interrogati cuius rei causa, nullius præterea, respondebant, nisi vnus petendæ Veronicæ. nam qui orbiculum optabant, octo diebus antè, supplicationes ad Deum habebant, quo facilius impetrarent: atque etiam, cum sibimet ipsi diffiderent, Lusitanis apud nos deprecatoribus utebantur: eaque dona quam sibi grata essent, ipsis etiam lacrymis testabantur. Iam verò alij Christiani Amangutio, quinquaginta aut sexaginta leucarum itinere, alij Facata, alij denique aliis è regionibus ad nos huc vsque confessionis causa contenderunt. quorum sanè religio caritasque est admirabilis. Per idem tempus Bartholomeus quoque Rex ad Cosmum inuisendum in hæc loca se contulit: quem continuò adiuimus, ei que rena dedimus rosarium ex equo marino itémque granum benedictum vnum auro insertum. quæ ille quanti faceret, vel ex eo ostendit, quòd vtrumque statim è ceruice suspendit. cuius aduentus magna Lusitanorum quoque gratulatione (namque illum omnes admodum diligunt) concelebratus est. Regis autem ipsius animi submissio ac pietas cum sacra missæ interesset potissimum elucebat. Etenim cum in templum quotidie manè multo ante lucem veniret, (maximam enim noctis partem ferè Iaponij proceres vigilant) non modò sacerdotem ad statam horam vsque præstolabatur, sed etiam plebem infimam aduentu suo summoueri planè vetabat, vixque parato sibi honoris causa stragulo ad considendum utebatur: prorsus, vt quilibet vnus è populo videretur esse. Sermones verò de rebus diuinis ita auidè expetebat, vt sacro quandoque peracto, ante recitatum à pueris de more catechismum templo nequaquam excederet. idémque vt quardã sacræ missæ & Eucharistiæ mysteria probè cognosceret, accersitum ad se eius rei gratia nocte Ioannem Ferdinandum surma sua cum animi voluptate panè ad lucem detinuit, multa percontans, quæ sibi partim ad comites suos docendos, partim ad Bonzios refutandos, esse necessaria diceret, quæ ille & simul purgatorij ignis inferni que supplicij discrimè à Ioanne cū didicisset.

Admirabilis neophytorū in Deum caritas.

Regis Bartholomei pietas ac animi submissio.

didicisset, ad Cosmum salutarum accessit, cui id honoris etiam habebat, ut in ædium ingressu pugionem ceteraque arma deponeret. Paucis diebus in his locis moratus, ad subsidium fratri suo germano Rimanorum Regi ferendum, qui bello erat implicitus, proficisci coactus est. & quoniam cōsuevere Iaponii principes Manibus mortuorum decem-dialia ferè sacra, non sine magna Bonziorum præda saginæque, persolvere: Bartholomeus rex patre suo per eos dies adoptiuo vita functo, re cum Cosmo communicata, pro exequiis illis, Bonziorumque conuiuio, totidem dierum epulum sex pauperum millibus præbere constituit: partim ut sibi ipsi, quoniam impio patri non poterat, diuinam gratiam conciliaret: partim etiam, ne post Christiana sacra suscepta, pristina benignitatis atque clementiæ oblitus esse videretur. Idem, in rebus diuinis multo plura præstare quam polliceri solitus, simul atque Vmbram regiam urbem regressus est, demortui Regis imaginem, quam odoramētis suffire venerariq; solebat antea, igne comburi iussit: quod à Bonziis ingens piaculum est habitum. cumque ex itinere ad oppidum Muram se contulisset, ubi erat eo tempore vxor ipsius Regina: multis ei rationibus persuasit, ut vnâ cum omni famularum comitatu baptizari decerneret. quæ res eo mirabilior visa est, quòd ea Regem ab eodem confilio antea reuocare tentauerat. simul etiam Rex templum ibidem magnificè ædificare constituit, Bonziis ad eam rem è cœnobio quodam ædeque pulsis. quapropter etiam Aloisum præstanti virtute virum, regie urbis præfecti fratrem, sibi in primis familiarem, ad Cosmum cum mandatis misit. quibus rebus ira permoti barbari, impellente damone, Regi ipsi infidias compararunt. Capita coniurationis fuere duodecim viri urbis administrationi prepositi. ii ad rem occultandam, Regemque fallendum, CHRISTIANO S fieri velle se simulant. quos tamen Rex, quasi eorum scelus præfagiret, diu multumque ante baptismum probari iussit. Et quoniam Gotondonus spurius regis demortui filius, Bartholomeo in legitimi filii locum ab Rege ac Regina adoptato, hæreditario iure regnoque priuatus fuerat, Gotondonum coniurati, cum alio quodam è proceribus facinoroso homine Feribo, in societatem consilii assumunt. omnes denique Bartholomeum hortantur, ut regni possessionem cum pōpa solemniter aliquando capiat, &

Rimanorum Rex.

Sex pauperum millibus epulum præbet Rex.

Umbræ regie urbs.

Regina, ut cum omni familia baptizari decernat, persuadetur.

Regi infidias comparantur.

simul Reginae baptismum ac ceterorum. Cosmo accersita quanta maxima possit caere monia & ciuium gratulatione concelebrat. naeque eo ipso die statutum facinus perpetrare decreuerant. Sed veriti mox ne ipsorum consilia patefierent, re aggredi anteuertunt. Aloisium regis internuntium vltro citroque ad Cosmum rei Christianae causa comitantem Feribus in itinere adortus interimmit, cuius in comitatu ne Cosmus esset, diuinitus factum est: praemisso quippe ad Regem Alexandro, Aloisium subsequi deinde ipse decreuerat. Eadem ipsa nocte 12 viri regis aedibus vrbi que incendium inferunt, ex quo Rex cum praefecto vrbis Aloisij fratre, paucisque praeterea comitibus, in arcem proximam confugiens, haud ita multo post Rimanorum Regis auxiliis regnum propere vniuersum ingenti Christianorum gaudio recepit, misitque Cosmo nunciatum se Icoxiuram, cum primum posset, ad ipsum inuisendum esse venturum. Interea Gotodonum & Feribum aliosque rebelles variis locis Rex Rimanorum obsidebat, eorumque agros ita vastabat, vt ex hoc ipso portu incendia cernerentur. multi etiam seditiosi, Regis imperio, capite plectebantur, quam rem ad Christianae religionis progationem magni momenti fore confidimus. Sed paucis mihi perstringendum videretur, quam ratione Bartholomeus Rex sese ad Christum adiunxerit. Is claro in primis genere natus, Cegandono patre admodum senes (qui viuit adhuc) acerrimo & Bonziorum fauore, & Christianae religionis inimico; ab Rege vt dicebamus adoptatus est, (quem arcta affinitate contingebat) populo magistratibusque approbantibus. Aliquot deinde post annis, Cosmus cum Icoxiuram se contulisset, Rex ad eum salutandum ineunte quadragesima venit, quem antea nunquam viderat. Ad ipsum vero postridie Cosmus Lusitanis nonnullis comitantibus, qui in hoc portu hyemabant, honoris causa adiit, eumque in aedes nostras in posterum diem ad prandium inuitauit. A prandio Cosmus partim suo ipse sermone, partim Ioannis Ferdinandi, qui bene Iaponice nouit, opera, cum alia multa Regem de rebus diuinis edocuit, tum de animorum aeternitate, inscitiaque; & errore illorum, qui nihil esse omnino praeter materiam primam opinarentur. habita est haec disputatio in sacello quodam optime ornato, proposita MARIAE virginis sacratissimae imagine cum filiolo Iesu, cuius ille tabulae cum aeterno aspectu mirifice gaudebat,

*Seditiosi
multantur,
& in
regnum
Rex resti-
tuitur.*

*Quarta
ratione Bar-
tholomeus
Rex sese
ad Christi-
sum ad-
iunxit.*

tum stupebat in primis, quòd quamcumque se in partē verteret, defixos in ipsum oculos puer IESVS habere videretur. Atque ille quidem omnia quæ dicebantur clarè percepit. in digressu autem Cosmus ventilabrum aureum Regi donavit, cruce præfixum cum clavis tribus, & nomine IESV eleganter sanè descripto, quod ventilabrum Gaspar Vilela ex vrbe Meaco miserat. cuius argumenti litterarumq; notitate permotus Rex, vt ea omnia per otium cognosceret, rursus ad nos cum magno comitatu se contulit, ceterisque in atrio relictis, vno Aloisio secum adhibito, templum ingreditur, ibique rursus de sacris fidei Christianæ dogmatibus, de quæ sanctissimi nominis IESV crucisque mysteriis atque virtutibus, Regis ipsius rogatu, Ioannes admodum fusè copioseque differuit. è quibus multa Rex sua ipse manu in commentarium retulit. ex eo die, aureæ crucis sigillo munitus, quòd secum de Cosmi sententia gestabat assidue, se identidem IESV Christo commendans, crebrisque Cosmi cohortationibus incitatus, denique nomē Christo Domino dare constituit. Nocte igitur domum ad nos cum suis familiaribus venit, piis de religione sermonibus ad insequetem vsque lucem aures præbet, quibus Cosmi iudicio iam satis institutis, sacro baptisate ab eodē Iustratus est, manibus in modum precantis magna cū submissionis pietatisque significatione cōiunctis, comitum suorum ex præcipua nobilitate corona circumdatus, qui pariter eius consuetudine monitisque adducti in eandem baptisati voluntatem vehementer incubuerant. Xumitanda appellabatur antea: ex eo tempore Bartholomeus nouo nomine vocatus est. Inde ad bellū discessit, Cosmum obtestatus, vt pro sua suorumque salute ac felici vxoris partu Dominum precaretur. Porro in itinere Maristenis delubrum, quem Deū rei militari præpositum Iaponii magno cultu ceremoniisque venerantur, iniecto igne consumpsit, eodemque loco signum Crucis erexit, quod ipse & vniuersus ipsius comitatus supplices adorant. In castra verò simul atque peruentum est, misit qui toto regno Deorum sana comburent. Ex ipsis verò lucis materiam carduam gratis ad naues parandas ac reficiendas Lusitanis attribuit. Quin etiam in castris, quicquid à bellicis occupationibus otii superest, id totum nocte dièque in militibus ad Christianam pietatem informandis infumit, quos paulatim ad nos, quo res minùs inuidio-

Maristenis delubrum Rex igne consumpsit.

*Insignis
Regis.*

inuidiosa apud ethnicos ac Bonzios sit, baptismi causa dimittit. Eiusdem in bello insignia sunt nomen IESV cum clavis tribus in humerali depictum, crux è collo dependens, granumque benedictum in baltheo. Denique tanto rei Christianæ studio incensus est, ut neminem intra insula huius fines habitare patiatur, quin concionibus sacris interfit. Christianos verò contra omnium, etiam patris Cegandoni iniurias ac vim tuetur egregiè. & quoniam Rex est splendore atque autoritate conspicuus, magnopere, ut dixi, fore speramus rebus pacatis, ut Euangelium ipso adiutore Dominus longè lateque disseminet. Vos ego etiam atque etiam oro, ut sacrosancta sacrificia vestra, piisque suffragationes mihi deesse ne patiamini. Icoxiura, 18. Kal. Decemb. 1563.

ALOISIVS ALMEIDA SOCIETATI
IESV IN INDIAM.

EXponam his litteris, fratres mihi carissimi, quam ratione Rimatum in regnum urbemque Ximabarani nuper inducta Christiana religio fuerit. Ac portus quidem hic seu emporium Icoxiuræ, quod commutato iam nomine Mariæ Virginis adiutricis vocatur, compluribus Facata, Firando, Meaco, aliisque ex oppidis huc ad Cosmum Christianæ doctrinæ causa commigrantibus, ita frequenter habitari ceptum est, ut ecclesiam hanc regionis huiusce totius caput aliquando fore speremus. Bartholomeo etiam rege unà cum ipso flore nobilitatis haud ita pridem ad fidelium numerum aggregato. Eius autem frater Bartholomei monitis precibusque sæpius excitatus, ut à Iaponicæ superstitionis erroribus ad rectam veritatis Evangelicæ semitam se traduci pateretur; à Cosmo magnopere petiit, ut aliquem ad se instituendum in castra (bellum enim per id tempus gerebat) omnino mitteret. Missus ego sum, benignèq; ab eo acceptus, nocturno tempore, quod à negotiis magis erat vacuum, de rebus diuinis ad Regem diu multumque dixi. quod ipsum deinde per alias occasiones alibi cum ipsius rogatu fecissem, iis sermonibus admodum delectatus permotusque Rex, certis de causis Christiana sacra ipsemet in præsentia suscipere supersedit, sed duas mihi dedit epistolas, alteram ad Cosmum, cui potestatem per eas litteras